

ИНОВАТИВНЕ АКТИВНОСТИ ПРЕДУЗЕЋА INNOVATION ACTIVITY OF ENTERPRISES

Републички завод за статистику објављује податке о иновативним активностима предузећа у периоду 2018 – 2020. године добијене на основу спроведеног двогодишњег Истраживања о иновативним активностима предузећа у Републици Српској (ИНОВ). Истраживање је спроведено на узорку од 1 254 предузећа и стопа одговора предузећа која су испунила упитник је 83,9%.

Овим истраживањем добијени су подаци о иновативним активностима предузећа које обухватају све развојне, финансијске и комерцијалне активности које проводи предузеће, а које су намијењене иновацији или за резултат имају иновацију.

У табелама су приказани подаци о основним карактеристикама и активностима предузећа, према њиховој величини, подручју дјелатности, те процентуалној заступљености добијених одговора.

Иновативно активна предузећа су предузећа која су у посматраном периоду имала завршене активности у вези са иновацијама производа или процеса и/или текуће иновативне активности (активности које су биле у току на крају 2020. године) и/или напуштене иновативне активности и/или интерне активности истраживања и развоја и/или уговорене активности истраживања и развоја. Иновативне активности могу довести до иновације, бити у току, одложене или напуштене у посматраном периоду.

У периоду 2018 – 2020. године, 26,2% предузећа спровело је бар једну од наведених иновативних активности, док 73,8% предузећа уопште није спроводило иновативне активности.

Највећи број предузећа спровео је активности у вези са иновацијама производа или процеса. Иновација производа је нови или побољшани производ (роба или услуга) која се значајно разликује од претходних производа или услуга предузећа, а која је имплементирана на тржишту. У периоду 2018 – 2020. године, 15,1% предузећа је увело иновацију производа.

Иновација пословног процеса је нови или побољшани пословни процес који је уведен за једну или више пословних функција који се значајно разликује од претходних пословних функција и који је имплементиран у предузећу. У периоду 2018 – 2020. године 21,1% предузећа је увело иновацију пословног процеса.

Иновативна активност предузећа повећава се са њиховом величином, тако да је 46,7% иновативно активних предузећа у посматраном броју великих предузећа (250 и више запослених), затим 31,1% у посматраном броју средњих предузећа (50–249 запослених), док је 23,7% иновативно активних предузећа из групе малих предузећа (10–49 запослених).

Посматрано по подручјима Класификације дјелатности БиХ 2010, која садржајно и структурно у потпуности одговара ЕУ Статистичкој класификацији дјелатности NACE Rev 2., највише су иновативно активна била предузећа која припадају подручју *Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања*, њих 50,0%.

Превисоки трошкови иновација су фактор који највећи број предузећа спречава да започну или заврше иновативну активност.

Пандемија вируса корона имала је негативан утицај на пословање половине предузећа, њих 54,6%. За 5,0% предузећа утицај пандемије био је екстремно негативан, 15,6% веома негативан, а 22,3% скоро никакав. Позитиван утицај пандемије на пословање означило је 2,0% предузећа.

Пандемија вируса корона одгодила је планиране иновативне активности за неко повољније вријеме у највећем броју предузећа.

The Republika Srpska Institute of Statistics is publishing data on innovation activity of enterprises referring to the period 2018-2020, obtained through the biennial Survey on innovation activities of enterprises in Republika Srpska (INOV). The Survey was carried out on the sample consisting of 1,254 enterprises, with the response rate of enterprises which completed the questionnaire of 83.9%.

This survey provided data on innovation activities of enterprises including all developmental, financial and commercial activities undertaken by an enterprise, which are intended to or result in an innovation.

Tables present data on main characteristics and activities of enterprises, by size, section of activity, and percentage representation of the answers obtained.

Innovation-active enterprises are those that, in the observation period, have had completed product or process innovation activities and/or ongoing innovation activities at the end of 2020 and/or abandoned innovation activities and/or in-house research and development activities and/or contract-out research and development activities. Innovation activities in the observation period may result in innovation, be ongoing, delayed or abandoned.

In the period 2018 – 2020, 26.2% of enterprises introduced at least one of the above innovation activities, while 73.8% introduced no innovation activities whatsoever.

Most enterprises introduced product or process innovation activities. A product innovation is a new or improved good or service that differs significantly from the enterprise's previous goods or services and which has been implemented on the market. In the period 2018 – 2020, 15.1% of enterprises introduced product innovation.

A business process innovation is a new or improved business process for one or more business functions that differs significantly from the enterprise's previous business processes and which has been brought into use by the enterprise. In the period 2018 – 2020, 21.1% of enterprises introduced business process innovation.

Innovation activity of enterprises increases as their size increases. Thus, 46.7% of enterprises in the observed number of large enterprises (250 employees and more) were innovation-active, 31.1% in the observed number of medium enterprises (between 50 and 249 employees), while 23.7% of enterprises in the group of small enterprises (between 10 and 49 employees) were innovation-active.

By section of the Classification of Economic Activities 2010, which in its content and structure fully complies with the Statistical Classification of Economic Activities of the EU, NACE Rev.2, the largest number of innovation-active enterprises was recorded in the section Financial and insurance activities, 50.0%.

Innovation costs being too high is a factor that prevents most companies from starting or completing an innovative activity.

The coronavirus pandemic had a negative impact on business operations of half of enterprises, namely 54.6% of them. For 5.0% of enterprises, the impact of the pandemic was extremely negative, for 15.6% the impact was strongly negative, while for 22.3% of enterprises there was hardly any impact. A positive impact of the pandemic on business operations was indicated by 2.0% of enterprises.

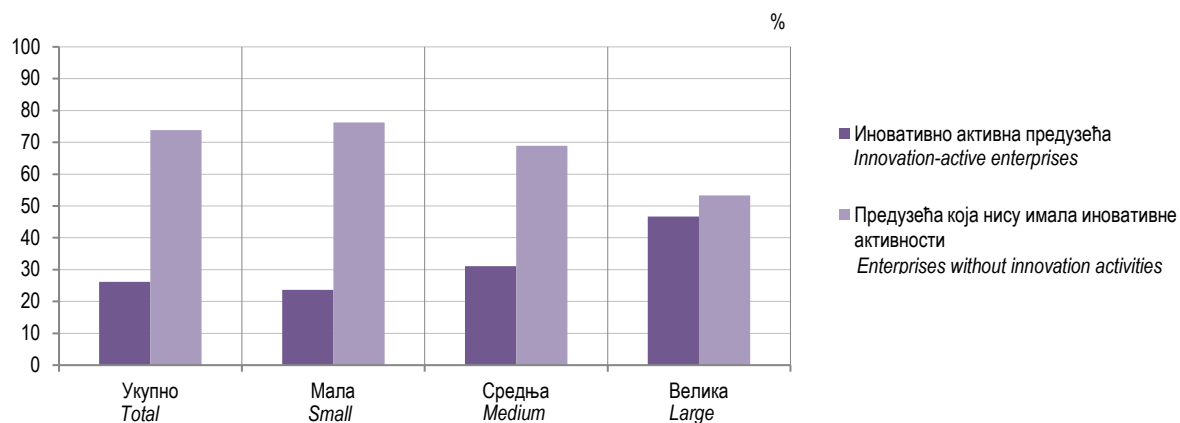
The coronavirus pandemic has postponed planned innovation activities until a more favourable time in most enterprises.

1. ПРЕДУЗЕЋА ПРЕМА ИНОВАТИВНОЈ АКТИВНОСТИ И ВЕЛИЧИНИ ПРЕДУЗЕЋА, 2018 – 2020.
 ENTERPRISES BY INNOVATION ACTIVITY AND BY SIZE OF ENTERPRISES, 2018 – 2020

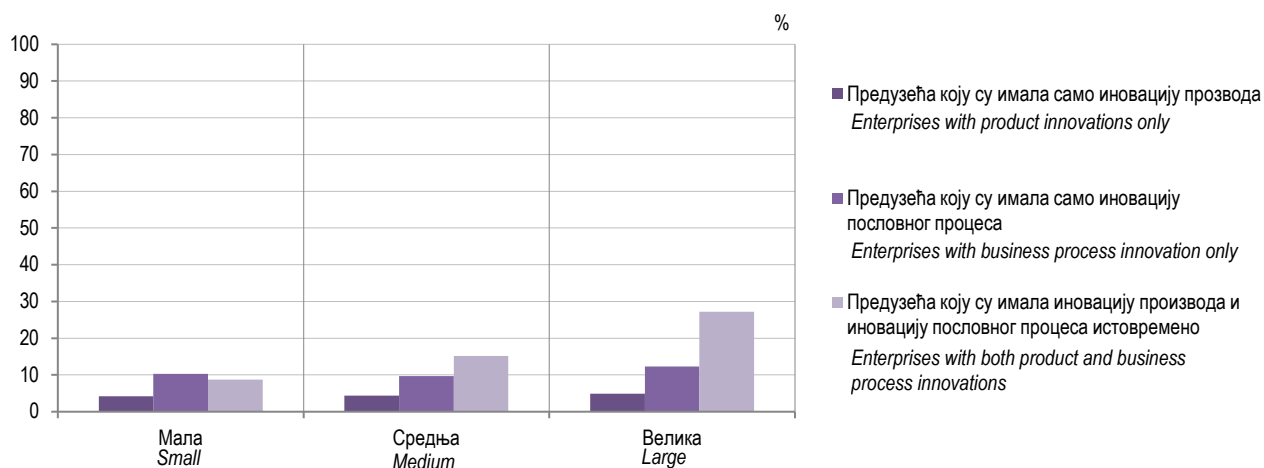
Величина предузећа	Укупно <i>Total</i>		Иновативно активна предузећа <i>Innovation-active enterprises</i>		Предузећа која нису имала иновативне активности <i>Enterprises without innovation activities</i>		<i>Enterprise size</i>
	број <i>number</i>	%	број <i>number</i>	%	број <i>number</i>	%	
Укупно	1 928	100	505	26,2	1 423	73,8	<i>Total</i>
Мала	1 459	100	346	23,7	1 113	76,3	<i>Small</i>
Средња	383	100	119	31,1	264	68,9	<i>Medium</i>
Велика	86	100	40	46,7	46	53,3	<i>Large</i>

 2. ПРЕДУЗЕЋА ПРЕМА ИНОВАТИВНОЈ АКТИВНОСТИ И ДЈЕЛАТНОСТИ, 2018 – 2020.
 ENTERPRISES BY INNOVATION ACTIVITY AND BY SECTION, 2018 – 2020

Подручје дјелатности	Укупно <i>Total</i>		Иновативно активна предузећа <i>Innovation-active enterprises</i>		Предузећа која нису имала иновативне активности <i>Enterprises without innovation activities</i>		<i>Section of activity</i>
	број <i>number</i>	%	број <i>number</i>	%	број <i>number</i>	%	
УКУПНО	1 928	100	505	26,2	1 423	73,8	<i>TOTAL</i>
B Вађење руда и камена	27	100	4	16,8	22	83,2	<i>B Mining and quarrying</i>
C Прерађивачка индустрија	666	100	182	27,2	485	72,8	<i>C Manufacturing</i>
D Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација	28	100	6	22,9	22	77,1	<i>D Electricity, gas, steam and air - conditioning supply</i>
E Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације (ремедијације) животне средине	82	100	(13)	(15,7)	69	84,3	<i>E Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
F Грађевинарство	212	100	30	14,0	182	86,0	<i>F Construction</i>
G Трговина на велико и на мало, поправка моторних возила и мотоцикала	539	100	175	32,4	364	67,6	<i>G Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
H Саобраћај и складиштење	178	100	25	14,1	153	85,9	<i>H Transport and storage</i>
J Информације и комуникације	62	100	28	44,5	35	55,5	<i>J Information and communication</i>
K Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања	35	100	17	50,0	18	50,0	<i>K Financial and insurance activities</i>
M Стручне, научне и техничке дјелатности	99	100	25	25,4	74	74,6	<i>M Professional, scientific and technical activities</i>

Графикон 1. Предузећа према величини предузећа и иновативној активности, 2018 – 2020.
Graph 1. Enterprises by size of enterprise and by innovation activity, 2018 – 2020

Графикон 2. Структура иновативно активних предузећа према величини предузећа и врсти иновације, 2018 – 2020.
Graph 2. Structure of innovation-active enterprises by size of enterprise and by type of innovation, 2018 – 2020

3. ПРЕДУЗЕЋА ПРЕМА ВРСТИ ИНОВАТИВНЕ АКТИВНОСТИ КОЈУ СУ ПРОВЕЛИ У ПЕРИОДУ 2018 – 2020. ГОДИНЕ
 ENTERPRISES BY TYPE OF INNOVATION ACTIVITY REALISED IN THE PERIOD 2018 – 2020

број предузећа/number of enterprises

	Укупно Total	Мала Small	Средња Medium	Велика Large	
Истраживање и развој Research and development					
Интерне активности истраживања и развоја	93	(48)	29	15	In – house research and development activities
Уговорене активности истраживања и развоја за друга предузећа или за јавне или приватне истраживачке организације	19	7	8	3	Contract – out R&D to the other enterprises or to public or private research organisations
Иновативне активности које нису довеле до увођења било какве иновације у периоду 2018 – 2020. године Innovation activities that did not result in the introduction of an innovation in the period 2018-2020					
Иновативне активности које су биле у току крајем 2020. године	45	(16)	23	6	Ongoing innovation activities at the end of 2020
Напуштене или обустављене иновативне активности	15	:	7	2	Abandoned or suspended innovation activities
Завршене иновативне активности (иновативна активност завршена је крајем 2020. године, али није резултирала увођењем иновације до краја 2020. године)	26	(7)	14	5	Completed innovation activities (The innovation activity was completed at the end of 2020 but has not resulted in the introduction of an innovation by the end of 2020)

 4. ИНОВАТИВНА ПРЕДУЗЕЋА ПРЕМА ВРСТИ ИНОВАЦИЈЕ, 2018 – 2020.
 INNOVATION-ACTIVE ENTERPRISES BY TYPE OF INNOVATION, 2018 - 2020

Величина предузећа	Предузећа са иновацијама производа и/или иновацијама пословног процеса Enterprises with product and/or business process innovation								Enterprise size
	Укупно Total		Предузећа која су имала само иновацију производа Enterprises with product innovations only		Предузећа која су имала само иновацију пословног процеса Enterprises with business process innovations only		Предузећа која су имала иновацију производа и иновацију пословног процеса истовремено Enterprises with both product and business process innovations		
	број number	%	број number	%	број number	%	број number	%	
Укупно	490	25,4	83	4,3	198	10,3	208	10,8	Total
Мала	339	23,3	(62)	(4,2)	151	10,3	127	8,7	Small
Средња	112	29,3	17	4,4	37	9,7	58	15,2	Medium
Велика	38	44,4	4	4,9	11	12,3	23	27,2	Large

 5. ИНОВАТИВНА ПРЕДУЗЕЋА ПРЕМА АКТИВНОСТИМА ИНОВАЦИЈЕ ПРОИЗВОДА И ИНОВАЦИЈЕ ПОСЛОВНОГ ПРОЦЕСА, 2018 – 2020.
 INNOVATION-ACTIVE ENTERPRISES BY ACTIVITIES OF PRODUCT INNOVATION AND BUSINESS PROCESS INNOVATION, 2018 - 2020

број предузећа/number of enterprises

	Укупно Total	Мала Small	Средња Medium	Велика Large	
Иноватори производа Product innovators					
Нове или знатно побољшане производе	233	155	56	23	New or improved goods
Нове или знатно побољшане услуге	179	114	48	16	New or improved services
Иноватори пословног процеса Business process innovators					
Методe за производњу робе или пружања услуга	210	141	53	15	Methods for producing goods or providing services
Логистику, методе испоруке или дистрибуције	184	123	48	13	Logistics, delivery or distribution methods
Методe за обраду информација или комуникацију	206	134	52	20	Methods for information processing or communication
Методe за рачуноводствене или друге административне послове	228	153	54	21	Methods for accounting or other administrative operations
Пословне праксе за организационе процедуре или спољне односе	119	(79)	27	13	Business practices for organizing procedures or external relations
Методe за организовање радне одговорности, доношење одлука или управљања људским ресурсима	197	125	52	19	Methods of organizing work responsibility, decision making or human resource management
Маркетиншке методe за промовисање, паковање, утврђивање цијена, пласирање производа или рекламације	203	133	54	16	Marketing methods for promotion, packaging, pricing, product placement or after sales services

6. ПРЕДУЗЕЋА ПРЕМА АКТИВНОСТИМА НА КОЈИМА СУ САРАЂИВАЛА СА ДРУГИМ ПРЕДУЗЕЋИМА ИЛИ ОРГАНИЗАЦИЈАМА, 2018 – 2020.
ENTERPRISES BY ACTIVITIES THEY COLLABORATED ON WITH OTHER ENTERPRISES OR ORGANISATIONS, 2018-2020

број предузећа/number of enterprises

	Укупно Total	Мала Small	Средња Medium	Велика Large	
Активностима истраживања и развоја	29	(14)	9	6	On research and development activities
Другим иновативним активностима (осим истраживања и развоја)	(34)	:	12	7	On other innovation activities (excluding R&D)
На било којим другим пословним активностима	220	135	62	23	On any other business activities

7. ПРЕДУЗЕЋА КОЈА СУ УВЕЛА ИНОВАЦИЈУ СА ЗНАЧАЈНИМ ДОПРИНОСОМ ЗАШТИТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, 2018 – 2020.
ENTERPRISES THAT INTRODUCED INNOVATION WITH SIGNIFICANT ENVIRONMENTAL CONTRIBUTION, 2018-2020

број предузећа/number of enterprises

	Укупно Total	Мала Small	Средња Medium	Велика Large	
--	-----------------	---------------	------------------	-----------------	--

Побољшања у животnoj средини постигнута у вашем предузећу
Environmental benefits obtained within your enterprise

Смањење употребе материјала или воде по јединици производа	53	28	16	9	Reduced material or water use per unit of output
Смањење потрошње енергије или „отиска“ CO ₂ (тј. смањена укупна емисија CO ₂)	63	(32)	23	8	Reduced energy use or CO ₂ 'footprint' (i.e. reduced total CO ₂ emission)
Смањење загађења тла, воде, ваздуха или смањење буке	103	55	36	12	Reduced soil, noise, water or air pollution
Замјена материјалима који мање загађују или замјена опасних материјала	66	45	9	12	Replaced a share of materials with less polluting or hazardous substitutes
Замјена фосилне енергије са обновљивим изворима енергије	29	14	9	7	Replaced a share of fossil energy with renewable energy sources
Рециклажа отпада, вода или материјала за властиту употребу или продају	77	(40)	26	11	Recycled waste, water, or materials for own use or sale

Побољшања у животnoj средини остварена током потрошње или коришћења робе или услуге од стране крајњег корисника
Environmental benefits obtained during the consumption or use of a good or service by the end user

Смањење потрошње енергије или „отиска“ CO ₂	43	(21)	18	4	Reduced energy use or CO ₂ 'footprint'
Смањење загађења тла, воде или ваздуха или смањење буке	60	32	22	6	Reduced air, water, soil or noise pollution
Олакшана рециклажа производа након употребе	50	22	21	7	Facilitated recycling of product after use
Продужење животног вијека кроз дуготрајније, издржљивије производе	56	28	21	7	Extended product life through longer-lasting, more durable products

8. ФАКТОРИ ОЗНАЧЕНИ ВЕОМА ЗНАЧАЈНИМ У СПРЕЧАВАЊУ ИНОВАТИВНИХ АКТИВНОСТИ ПРЕДУЗЕЋА У ПЕРИОДУ 2018 – 2020. ГОДИНЕ
FACTORS IDENTIFIED AS VERY IMPORTANT IN PREVENTING INNOVATION ACTIVITIES OF ENTERPRISES IN THE PERIOD 2018-2020

број предузећа/number of enterprises

	Укупно Total	Мала Small	Средња Medium	Велика Large	
Недостатак сопствених финансијских средстава за иновације	297	227	62	8	Lack of internal finance for innovation
Недостатак кредита или приватног капитала	169	139	27	3	Lack of credit or private equity
Потешкоће у добијању јавних грантова или субвенција	239	182	49	9	Difficulties in obtaining public grants or subsidies
Трошкови иновација су превисоки	369	282	76	11	Costs too high
Недостатак квалификованог кадра у вашем предузећу	215	155	49	11	Lack of skilled employees within your enterprise
Недостатак партнера за сарадњу	133	(100)	28	5	Lack of collaboration partners
Недостатак приступа екстерном знању	128	(102)	22	3	Lack of access to external knowledge
Несигурна потражња на тржишту за вашим идејама за	179	134	40	5	Uncertain market demand for your ideas
Прејака конкуренција на вашем тржишту	166	132	32	2	Too much competition in your market
Различити приоритети у вашем предузећу	202	149	44	9	Different priorities within your enterprise

9. УТИЦАЈ ПАНДЕМИЈЕ ВИРУСА КОРОНА НА ПОСЛОВАЊЕ ПРЕДУЗЕЋА, 2020.
IMPACT OF THE CORONAVIRUS PANDEMIC ON BUSINESS OPERATIONS OF ENTERPRISES, 2020
број предузећа/number of enterprises

	Укупно <i>Total</i>	Мала <i>Small</i>	Средња <i>Medium</i>	Велика <i>Large</i>	
Екстремно негативан	96	74	19	2	<i>Extremely negative</i>
Веома негативан	301	206	79	16	<i>Strongly negative</i>
Негативан	1 053	810	197	46	<i>Negative</i>
Скоро никакав	431	328	83	19	<i>Hardly any</i>
Позитиван	(38)	(32)	4	2	<i>Positive</i>
Веома позитиван	:	:	1	1	<i>Strongly positive</i>

10. ПРОМЈЕНЕ У ИНОВАТИВНИМ АКТИВНОСТИМА ПРЕДУЗЕЋА НАСТАЛЕ КАО ПОСЉЕДИЦА ВИРУСА КОРОНА, 2020.
CHANGES IN INNOVATION ACTIVITIES OF ENTERPRISES CAUSED BY THE CORONAVIRUS PANDEMIC, 2020

број предузећа/number of enterprises

	Укупно <i>Total</i>	Мала <i>Small</i>	Средња <i>Medium</i>	Велика <i>Large</i>	
Одустајање од било какве иновативне активности	276	197	72	7	<i>Resigning from any innovation activities</i>
Прекид неких иновативних активности	259	189	59	11	<i>Stopping some innovation activities</i>
Смањење обима сарадње са другима на иновативним активностима	296	216	65	15	<i>Reducing cooperation with others in the context of innovation activities</i>
Продужење трајања иновативне активности	217	138	63	17	<i>Increasing the running time of innovation activities</i>
Помјерање планираних иновативних активности за неко повољније вријеме	346	235	91	19	<i>Shifting planned innovation activities to more favourable times</i>
Покретање додатних иновативних активности које имају за циљ креирање нових или побољшаних производа или услуга	176	114	50	12	<i>Starting additional innovation activities aiming at new or improved products or services</i>
Покретање додатних иновативних активности које имају за циљ успостављање нових или побољшаних процеса	184	118	50	15	<i>Starting additional innovation activities aiming at new or improved processes</i>

МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА

Истраживање о иновативним активностима предузећа је двогодишње истраживање које се спроводи на бази узорка, у складу са методолошким препорукама OECD-а и Еуростата.

Циљну популацију овог истраживања чине предузећа у Републици Српској која припадају подручјима В, С, Д, Е, Ф, Г, Н, Ј, К и М NACE Rev. 2 класификације дјелатности и која имају 10 или више запослених радника, сагласно методолошком упутству и регулативи Европске Уније о примјени Одлуке број 1608/2003 Европског парламента и Вијећа о производњи и развоју статистичких података у области иновативних активности, број 995/2012.

Оквир за избор узорка креиран је на основу података Статистичког пословног регистра Републике Српске. Узорак је дизајниран као случајни стратификовани са величином одређеном у складу са минималном прецизношћу оцјена кључних параметара истраживања прописаном методолошким упутством које прати регулативу 995/2012. Величина узорка била је 1 254 предузећа. Стратификација је извршена по области дјелатности (двје цифре NACE Rev. 2) и класи запослености (10-49, 50-249 и 250 и више запослених радника). Стопа одговора предузећа која су испунила упитник је 83,9%.

Резултати добијени овим истраживањем су у директној вези са квалитетом података из регистра.

Сљедећа табела приказује процјене, стандардне грешке процјена, интервале поузданости и коефицијент варијације за удио иновативних предузећа према величини (у %).

	Учешће иновативно активних предузећа, % Share of innovation active enterprises, %				
	процјена estimate	стандардна грешка standard error	интервал поузданости confidence interval	коефицијент варијације coefficient of variation	
УКУПНО	26,2	1,1	24,0 - 28,4	4,4	TOTAL
Мала	23,7	1,5	20,7 - 26,6	6,4	Small
Средња	31,1	0,0	31,1 - 31,1	0,0	Medium
Велика	46,7	0,0	46,7 - 46,7	0,0	Large

Због заокруживања, сумарни искази се не слажу увијек са збиром заокружених појединачних података.

ДЕФИНИЦИЈЕ

Дефиниције кориштене у истраживању су усклађене са ревидираним Приручником за прикупљање и тумачење података о иновацијама (Oslo manual, IV edition, 2018, у издању OECD и Eurostat) усљед чега је дошло до прекида у серији података. Кориштене дефиниције су:

Иновативне активности предузећа обухватају све развојне, финансијске и комерцијалне активности које проводи предузеће, а које су намијењене иновацији или за резултат имају иновације. Иновативне активности могу довести до иновације, бити у току, одложене или напуштене у посматраном периоду.

Иновативно активна предузећа су предузећа која су у посматраном периоду имала завршене активности у вези са иновацијама производа или процеса и/или текуће иновативне активности (активности које су биле у току на крају 2020. године) и/или напуштене иновативне активности и/или интерне активности истраживања и развоја и/или уговорене активности истраживања и развоја.

Пословна иновације је нови или побољшани производ или пословни процес (или обоје) који се значајно разликује од претходних производа или пословних процеса и који је имплементиран на тржишту или приммијењен у предузећу.

Иновација производа је нови или побољшани производ (роба или услуга) који се значајно разликује од претходних производа или услуга вашег предузећа, а која је имплементирана на тржишту.

Иновација пословног процеса је нови или побољшани пословни процес који је уведен за једну или више пословних функција који се значајно разликује од претходних пословних функција и који је имплементиран у предузећу. Пословни процеси обухватају методе за производњу робе или пружања услуга; логистику, методе испоруке или дистрибуције; методе за обраду информација или комуникацију; методе за рачуноводствене или друге административне послове; пословне праксе за организационе процедуре или спољне односе; методе за организовање радне одговорности, доношење одлука или управљања људским ресурсима и маркетиншке методе за промовисање, паковање, утврђивање цијена, пласирање производа или рекламирање.

METHODOLOGICAL EXPLANATIONS

Survey on innovation activity of enterprises is a biennial survey carried out on the sample basis, in accordance with the OECD and Eurostat methodological recommendations.

Target population in this survey are enterprises in Republika Srpska which belong to the sections B, C, D, E, F, G, H, J, K and M of the Classification of Economic Activities NACE Rev.2, with 10 or more employees, in accordance with the methodological guidelines and Commission Regulation (EC) No.995/2012 implementing the Decision No 1608/2003 of the European Parliament and Council on the production and development of statistical data on innovation activities, No.995/2012.

The framework used for sample selection was created on the basis of data from the Statistical Business Register of Republika Srpska. The sample was designed as a random stratified sample with the size determined in accordance with the minimal accuracy of ratings of key parameters of the survey, established by the methodological guidelines which follow the Regulation 995/2012. Size of the sample was 1,254 enterprises. Stratification was performed by section of economic activities (two digits of the NACE Rev.2) and class of employment (10-49, 50-249, and 250 and more employees). Response rate of enterprises which completed the questionnaire was 83.9%.

Results of this survey are in direct correlation with the quality of the Register data.

The following table presents estimates, standard errors, confidence intervals and coefficient of variation for the share of innovation active enterprises, by size (in %).

Due to rounding, summary accounts do not always match the sums of rounded individual data.

DEFINITIONS

Definitions used in the survey comply with the revised Guidelines for Collecting, Reporting and Using Data on Innovation (Oslo Manual, 4th Edition, 2018, published by OECD and Eurostat), causing breaks in the data series. The following definitions were used:

Innovation activities include all developmental, financial and commercial activities undertaken by an enterprise that are intended to innovate or that result in an innovation. Innovation activities may result in innovation, be ongoing, delayed or abandoned in the observation period.

Innovation-active enterprises are those that, in the observation period, have had completed product or process innovation activities and/or ongoing innovation activities at the end of 2020 and/or abandoned innovation activities and/or in-house research and development activities and/or contract-out research and development activities.

A business innovation is a new or improved product or business process (or combination thereof) that differs significantly from the enterprise's previous products or business processes and that has been introduced on the market or brought into use by the enterprise.

A product innovation is a new or improved good or service that differs significantly from the enterprise's previous goods or services and that has been introduced on the market.

A business process innovation is a new or improved business process for one or more business functions that differs significantly from the enterprise's previous business processes and that has been brought into use by the enterprise. Business processes include methods for producing goods or providing services; logistics, delivery or distribution methods; methods for information processing or communication; methods for accounting or other administrative operations; business practices for organizing procedures or external relations; methods of organizing work responsibility, decision making or human resource management; marketing methods for promotion and packaging, pricing, product placement or after sales services

Скраћенице

- нема појаве
- () податак је статистички мање поуздан
(коэффициент варијације већи је од 15 и мањи или једнак 30%;
 $15\% < CV \leq 30\%$)
- : податак је статистички непоуздан
(коэффициент варијације већи је од 30%; $CV > 30\%$)

Abbreviations

- no occurrence
- () data is statistically less reliable
(Coefficient of variation is higher than 15% and lower than or equal to
30%; $15\% < CV \leq 30\%$)
- : data is not statistically reliable
(Coefficient of variation is higher than 30%; $CV > 30\%$)

Припрема саопштења: Долорес Пеулић
E-mail: dolores.peulic@rzs.rs.ba

Издаје Републички завод за статистику, Република Српска, Бања Лука, Велка Млађеновића 12д – Тел. +387 51 332 700 – в. д. директора Дарко Милуновић, главни уредник – Излази двогодишње – Саопштење је објављено на Интернету на адреси: www.rzs.rs.ba – E-mail: stat@rzs.rs.ba – Приликом коришћења података обавезно навести извор

Prepared by: Dolores Peulić
E-mail: dolores.peulic@rzs.rs.ba

Published by Republika Srpska Institute of Statistics, Banja Luka, Veljka Mladenovića 12d – Tel. +387 51 332 700 – Acting Director Darko Milunović, Editor in chief – Two year periodicity – Release is available on the Internet at: www.rzs.rs.ba – E-mail: stat@rzs.rs.ba – **These data can be used provided the source is acknowledged**